

Seminario Galán.org

Camacho Calles

6º Educación primaria

Día das letras galegas 2020

**ACTIVIDADES
EDUCACIÓN PRIMARIA**

OS CATRO

A CIDADE

6º

**SEMINARIOS RICARDO CARVALHO CALERO
LETRAS GALEGAS 2020**

Ricardo Carvalho Calero naceu en Ferrol (A Coruña), o 30 de outubro de 1910. Era o fillo maior de M.ª Dolores e Gabriel Ricardo.

Os seus primeiros estudos foron nun colexio da rúa Magdalena e despois no Colexio Sagrado Corazón de Xesús, dirixido polo escritor Manuel Comellas. Fixo o bacharelato por libre e trasladouse a Compostela a estudar na súa universidade.

Foi un gran defensor do idioma galego e membro do Seminario de Estudos Galegos onde coñeceu a Vicente Risco, Castelao, Otero Pedrayo, Cuevillas...

Traballou en moitas revistas galegas: *A Nosa Terra*, *Nós*, *Guión*, *Galiza*, *Resol*, *Universitarios*, *Papel de Color*...

En 1965 incorporouse ao Instituto Rosalía de Castro de Santiago e, como profesor contratado, á universidade compostelá da que se converteu no seu primeiro catedrático de Lingüística e Literatura Galega.

É autor de *Gramática elemental del gallego común* e de obras de teatro, poesía, novela e moitos estudos sobre a lingua e a literatura galega.

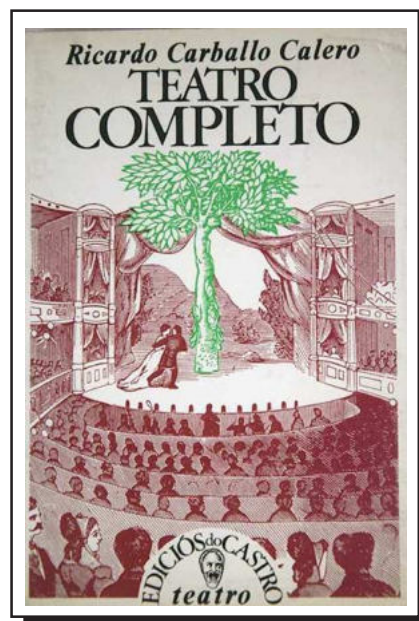
Defendeu a postura de que a lingua galega é unha variedade da lingua portuguesa.

Faleceu en Compostela no ano 1990.

Polo seu labor en defensa do idioma e cultura galega a Real Academia Galega dedícalle o Día das Letras.

RICARDO CARVALHO CALERO

TEATRO COMPLETO, PUBLICADO EN 1982, RECOLLE TODAS AS OBRAS TEATRAIS DE RICARDO CARVALHO.

ACTIVIDADES BIOGRAFÍA CARVALHO CALERO 6º ED. PRIMARIA

1.- Completa a ficha cos datos de Ricardo Carvalho Calero.

FERROL A NOSA TERRA SANTIAGO RESOL M.ª DOLORES
GALIZA GABRIEL RICARDO GUIÓN A CORUÑA CALERO
RICARDO NÓS LINGUA GALEGA CARVALHO

APELIDOS Carbalho Calero

NOME Ricardo

FILLO DE María Dolores e Gabriel Ricardo

NADO EN Ferrol **PROVINCIA** A Coruña

TRABALLOU NAS REVISTAS A Nosa Terra, Nós, Guión, Galiza

Resol, Universitarios, Papel de Color

FOI O 1º CATEDRÁTICO DE Lingüística e Literatura Galega

NA UNIVERSIDADE DE Santiago de Compostela

2.- Cando se editou *Gramática Elemental del Gallego Común*, a Ricardo Carvalho Calero pagáronlle 30.000 pesetas, que era a moeda daquela, e por cada libro vendido cobraba 0,50 pesetas.

Se vendeu 2.526 libros, cantas pesetas cobrou? Sabendo que o euro equivale a 166,386 pesetas, cantos euros cobraría?

$2.526 \times 0,5 = 1.263$
 $1.263 + 30.000 = 31.263$ pesetas
 $31.263 : 166,386 = 187,89$ €

3.- Une e colorea da mesma cor as parellas resultantes.

NACEU EN FERROL	●	●	ROSALÍA DE CASTRO
FALECEU EN 1990 EN	●	●	LINGUA E LITERATURA GALEGA
ESTUDOU NA UNVERSIDADE DE	●	●	GRAMÁTICA DO GALEGO
FOI MEMBRO DO	●	●	EN 1910
TRABALLOU NAS REVISTAS	●	●	COMPOSTELA
TRABALLOU NO INSTITUTO	●	●	SANTIAGO DE COMPOSTELA
FOI CATEDRÁTICO DE	●	●	A NOSA TERRA e NÓS
ESCRIBIU UNHA	●	●	SEMINARIO E. GALEGOS

4.- Ricardo Carvalho defendeu a postura de que a lingua galega é unha variedade da lingua portuguesa. Escribía seguindo a normativa reintegracionista; algunhas das súas características son as seguintes:

Uso do diptongo «ui».

Diante de «e» e «i» o uso de «g» é o habitual.

Arrodea as palabras que seguen dita normativa:

Eu quería muito aos meus tres irmáns, e sendo como era o primogénito, daba-me diante deles un certo ar inofensivo...

No colégio levaba mui boas notas.

Gostaba de saír de paseo co meu pai...

Tomaba mui en sério o que me ensinaban...

Mais, a dicir verdade, daquela a miña verdadeira arela era ser general.

5.- Completa a táboa.

NOME DO ESCRITOR	ANO DE NACEMENTO	LUGAR DE NACEMENTO
Ricardo Carvalho	1.910	Ferrol
Castelao	1.886	Rianxo
Vicente Risco	1.884	Ourense
Otero Pedrayo	1.888	Ourense
Cuevillas	1.886	Ourense

- Ricardo Carvahlo naceu na sétima cidade máis habitada de Galiza no décimo ano do século XX.
- Castelao naceu nunha vila da provincia da Coruña pertencente á comarca do Barbanza e coñecida pola canción popular galega «A rianxeira». Naceu dous anos máis tarde que Vicente Risco.
- Vicente Risco, Otero Pedrayo e Cuevillas naceron na terceira cidade máis poboada de Galicia, coñecida como A Cidade das Burgas.
- Vicente Risco naceu 26 anos antes que Ricardo Carvalho.
- Cuevillas naceu dous anos máis tarde que Risco.
- Otero Pedrayo naceu dous anos máis tarde que Castelao e Cuevillas.

6.- Localiza o nome de cinco revistas nas que colaborou Ricardo.

A NOSA TERRA NÓS GUÍÓN GALIZA RESOL

Z	G	V	A	N	O	S	A	T	E	R	R	A
M	L	N	S	O	H	A	G	F	B	X	N	C
X	B	E	D	S	G	Q	U	S	C	V	D	Z
F	C	S	L	G	A	L	I	Z	A	Ñ	R	Q
N	H	Z	A	V	N	R	O	F	S	Z	G	Ñ
X	C	R	E	S	O	L	N	B	H	X	L	D

OS CATRO **RICARDO CARVALHO CALERO**

Eu queríaalles moito aos meus tres irmáns, e sendo como era o primoxénito, dábame diante deles un certo ar inofensivo de persoa maior. No colexio levaba moi boas notas. Gustaba de saír de paseo con meu pai, e facíalle constantemente preguntas. Tomaba moi en serio o que me ensinaban, e cría que todo aquilo era moi útil. Levaba camiño de ser un sabio, e non un home de negocios. Mais, a dicir verdade, daquela a miña verdadeira arela era ser xeneral. Non tiña moitos amigos, e pasaba gran parte dos domingos nun faiado da casa, acoitelando cun bastón un sofá vello. A guerra, para min, era inseparable da esgrima.

Ricardo Carvalho con Francisco Fernández del Riego, na Alameda de Santiago en 1932.

1.- Escribe o sinónimo correcto das palabras que faltan.

ansia – caxato – aspecto – contenda

- «... dábame diante deles un certo **aspecto - (ar)** inofensivo de persoa maior.»
- «... daquela a miña verdadeira **ansia - (arela)** era ser xeneral.»
- «... acoitelando cun **caxato - (bastón)** un sofá vello.»
- «A **contenda - (guerra)** para min, era inseparable da esgrima.»

2.- E ti que farías un domingo calquera no faiado? Atopa outro final para esta oración e ilústraa.

«Non tiña moitos amigos, e pasaba gran parte dos domingos nun faiado da casa, acoitelando cun bastón un sofá vello.»

Non tiña moitos amigos, e pasaba gran parte dos domingos nun faiado da casa, **(resposta libre, por ex.) ... lendo libros de aventuras de heroes históricos**

3.- *Inofensivo* é un adxectivo que describe unha persoa ou animal que non fai dano. Serías quen de atopar outros adxectivos non tan positivos? Escribe cada adxectivo na definición correcta.

- Que ten o sentido momentaneamente perturbado: **apampada**
- Que non é amigo de traballar. : **gandulo**
- Que é dada a facer falcatruadas: **falcatrueira**
- Que fala mal dos demais, conta cousas que debería calar: **lercho**
- Que fai mal as cousas ou sen éxito: **chafalleira**
- Que presume ou fai alarde do que non é ou non ten: **fanfarrón**

GANDULO	LERCHO	GROSEIRO
EGOÍSTA	AVARA	FANFARRÓN
CHAFALLEIRA	FALCATRUEIRA	BURLÓN
APAMPADA	EGÓLATRA	ROSMONA

apampada gandulo falcatrueira lercho chafalleira fanfarrón

4.- Como era o narrador? Completa.

- O narrador era tenro porque... **dábase un ar inofensivo diante dos irmáns**
- Era aplicado porque... **levaba moi boas notas**
- Tiña un espírito curioso porque... **facíalle constantemente preguntas ao seu pai**
- Era formal porque... **tomaba moi en serio o que lle ensinaban**
- Era pouco sociable porque... **non tiña moitos amigos**

5.- Que significa primoxénito?

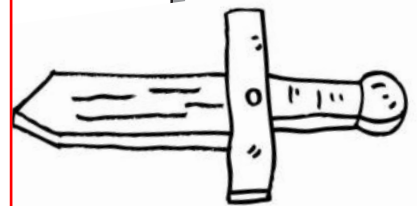
que é o primeiro dos irmán, o máis vello

6.- Cal era a súa arela?

ser xeneral

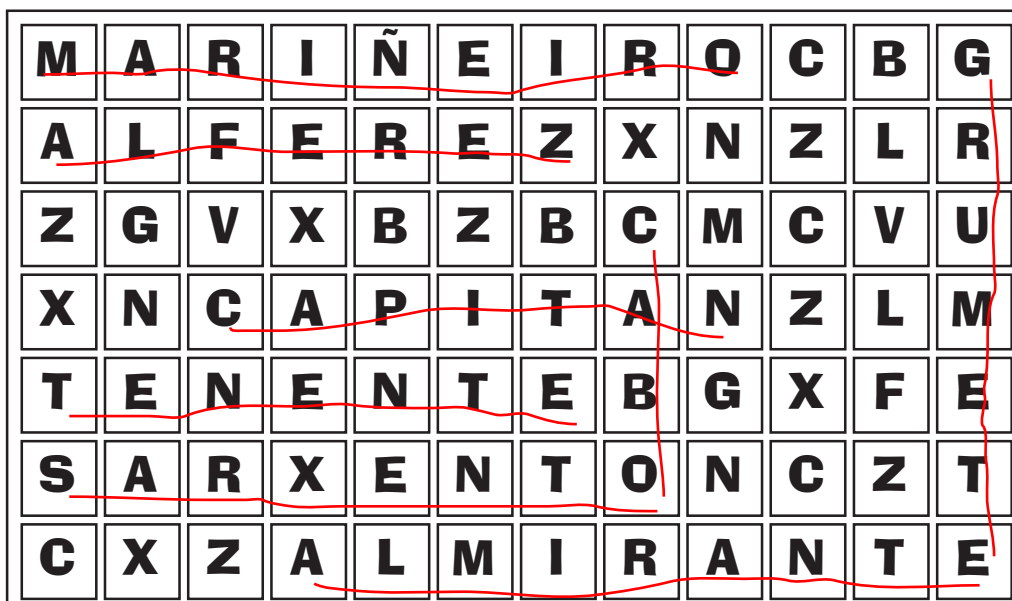
7.- Ricardo quería mercar unha espada de madeira que tiñan na xoguete-ría. Custaba 35,70 euros. El só tiña $\frac{2}{3}$ dos cartos e seu pai prometéralle 7 euros. Cantos cartos lle faltan para mercar a espada de madeira?

$\frac{2}{3}$ de 35,70 = $35,70 \times 2 : 3 = 23,80$
 $23,80 + 7 = 30,80$
 $35,70 - 30,80 = 4,90$ € faltan

8.- Parece que Ferrol está vencellada ao seu Arsenal, á Mariña e á vida militar. Poderías localizar nesta sopa de letras nomes relacionados coas graduacións militares?

MARIÑEIRO GRUMETE ALMIRANTE CABO SARXENTO ALFÉREZ TENENTE CAPITÁN

9.- Ao longo da historia houbo moitos conflitos bélicos. Saberías ordenar estes acontecementos polo século no que sucederon?

GUERRA CIVIL

GUERRA DE FRANDES

BATALLA DE LEPANTO

A RECONQUISTA

GUERRA DE CUBA

GUERRA DA INDEPENDENCIA

SÉCULO XX

GUERRA CIVIL

SÉCULO XIX

GUERRA DA INDEPENDENCIA

SÉCULO XIX

GUERRA DE CUBA

SÉCULO XVII

GUERRA DE FRANDES

SÉCULO XVI

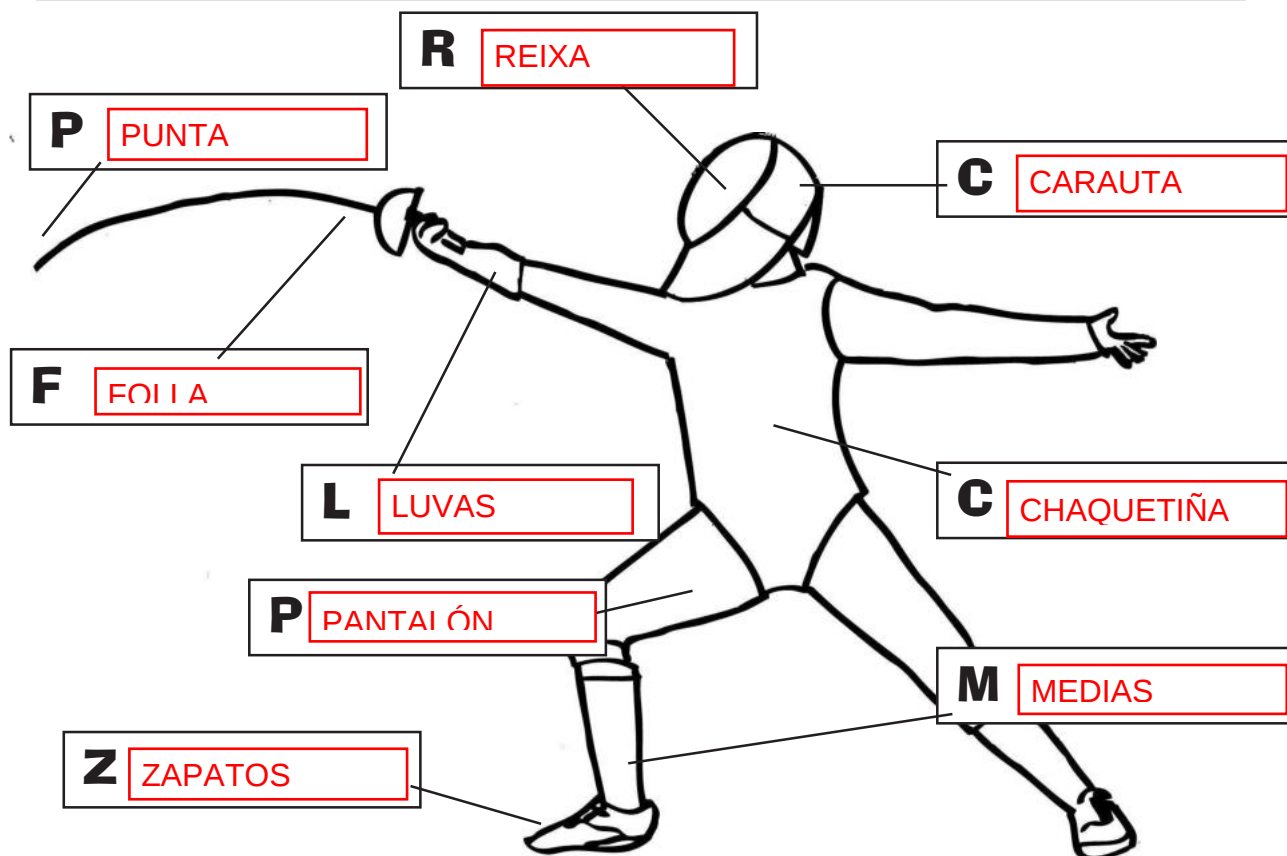
BATALLA DE LEPANTO

SÉCULOS VIII-XV

A RECONQUISTA

10.- Que coñeces da esgrima? Coloca cada nome onde lle corresponda.

CARAUTA FOLLA CHAQUETIÑA REIXA
PUNTA PANTALÓN ZAPATOS MEDIAS
LUVAS

18.- Na esgrima hai moitos movementos. Localízalos.

ATAQUE
PARADA
RESPOSTA
GOLPE
DESENGANCHE
MANTIDA
AVANCE

X	E	C	R	E	S	P	O	S	T	A	Q
D	E	S	E	N	G	A	N	C	H	E	I
E	T	X	U	L	O	R	E	Ñ	C	Q	R
I	C	O	E	H	L	A	T	A	Q	U	E
R	L	E	G	O	P	D	X	U	C	L	Ñ
A	V	A	N	C	E	A	U	Q	X	R	O
M	A	N	T	I	D	A	X	T	C	U	Q

A CIDADE **RICARDO CARVALHO CALERO**

Na cidade vivían moitos ingleses. Eran técnicos na construción de buques. Vestían os seus nenos de *jókeys* e fumaban en cachimba. Tiñan unha escola propia e unha capela evanxélica.

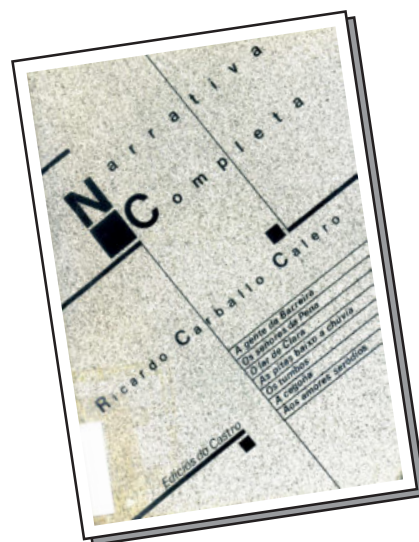
A cidade estaba chea de mariñeiros e soldados. Os desfiles militares eran moi vistosos, pois había tricornios, cascos e penachos. En Corpus, as forzas da guarnición cubrían a carreira, e na procesión figuraban todos os santos das igrexas. Claro está que era esta a procesión que os nenos preferíamos.

Daquela non había automóviles, senón coches de cabalos. Non había condución de augas. Había mulleres que arrecadaban en sellas a auga das fontes, en fermosas sellas de aros dourados.

Todo o mundo coñecía as divisas dos oficiais de mariña; todo o mundo sabía algunhas palabras de inglés.

Eu nacera no máis vello da cidade, nunha casa que daba á Praza Vella, onde se celebraba unha feira cada mes. A praza poboábase entón de labregos que mercaban zocas, peneiras, loras, sellas, paxes, patelas...

As rúas estaban enlousadas con grandes lousas. Aínda ficaban soportais nalgúns lugares. Había cine dous días á semana. As donas usaban corsé, e os señores rizaban os bigotes.

ACTIVIDADES A CIDADE

6º ED. PRIMARIA

1.- Que eran os ingleses?

Técnicos na construción de buques

2.- De que persoas estaba chea a cidade?

De mariñeiros e soldados

3.- Que cres que son os tricornios, cascos e penachos?

Tipos de sombreiros e adornos que levan os soldados e gardas civís nos desfiles

4.- Que había en vez de automóbiles?

Coches de cabalos

5.- Para que se utilizan as sellas?

Para transportar auga das fontes

6.- Que seis cousas mercaban os labregos?

zocas, peneiras, loras, sellas, paxes e patelas

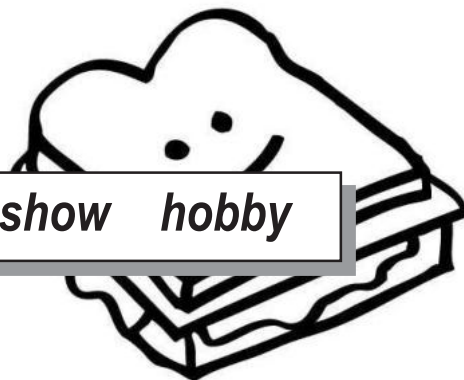
7.- Os meus tíos de Londres déronme 25 libras. Se a unha libra correspóndelle 1,16 euros e no banco cóbranme o 0,1% polo cambio, cantos euros son en total?

$25 \times 1,16 = 29$
 $0,1 \% \text{ de } 29 = 29 \times 0,1 : 100 = 0,029$
 $29 - 0,029 = 28,971$
en total son 28,97 €

8.- No texto aparece o anglicismo *jockey*; serías quen de completar as oracións co anglicismo correcto e atopar as correspondentes formas correctas en galego?

jockey sándwich bisté ticket show hobby

- *Tiña tanta fame que enguliu dous bistés dunha sentada.*
- *O jockey frustrigou a súa montura para saltar a sebe.*
- *A Rosalía interésalle a ciencia e o seu hobby favorito é o estudo dos minerais.*
- *Un dos sándwiches máis exquisitos que hai é o de polbo con queixo quente de San Simón.*
- *Hai unha semana fun coa miña familia ao teatro a ver un show de ilusionismo.*
- *Sempre perde o ticket do coche de liña.*

<i>xinete</i>	<i>emparedado</i>	<i>filete</i>	<i>billete</i>	<i>espectáculo</i>	<i>pasatempo</i>
jockey	sándwich	bisté	ticket	show	hobby

9.- No texto aparece o xentilicio *inglés*, que procede de Inglaterra. Canto sabes desta nación e do país ao que pertence? Escribe estas palabras no lugar que lle corresponda.

raíña Isabel II	equipos de fútbol	Reino Unido
Londres	Gran Bretaña	té

- *Inglaterra xunto con Gales, Escocia e Irlanda do Norte forman un estado que ten como nome:*
- *Dito país ten como capital a mesma capital que Inglaterra:*
- *Escocia, Gales e Inglaterra forman:*
- *Arsenal F.C., Manchester United F.C. ou Tottenham Hotspur F.C. son nomes de* *ingleses.*
- *No Reino Unido consómense arredor de 60.000 millóns de tazas de* *ao ano.*
- *A* *envía cada ano unha felicitación personalizada a cada persoa que cumpra 100 anos.*

10.- A zoca é un calzado rústico dunha soa peza, enteiramente de madeira, que leva tacos para evitar a humidade e se calza sobre os pés protexidos por carpíns, zapatillas etc.

Poderías completar a táboa? (algunha pódese repetir)

MATERIAL: goma – madeira – neopreno – metal lixeiro – plástico – la – metal

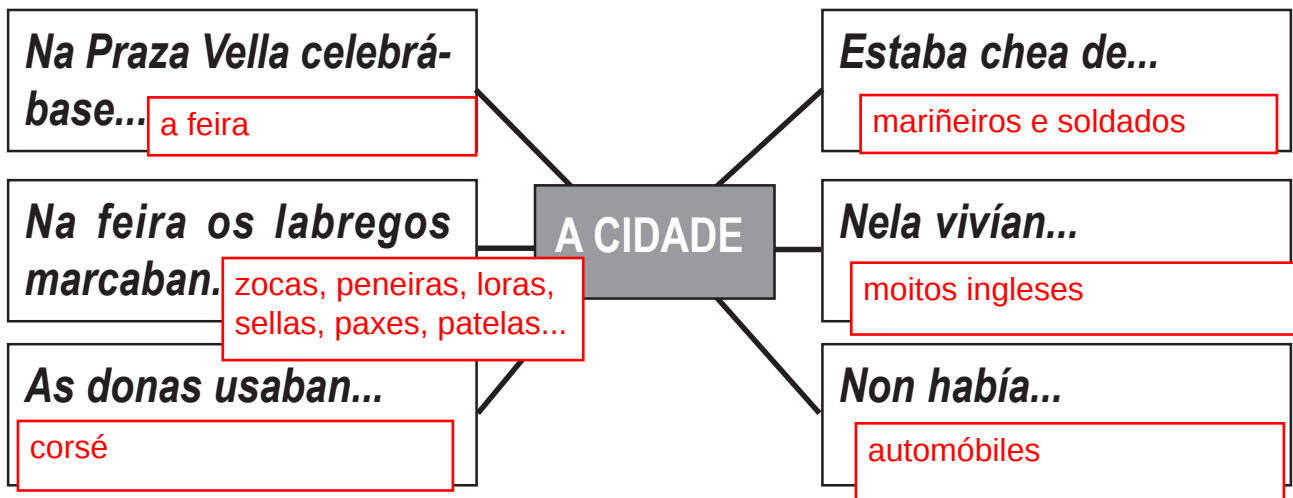
UTILIDADE: auga – xeo – frío – humidade – neve

TIPO DE CALZADO	MATERIAL	UTILIDADE
ZOCAS	madeira	humidade
CARPÍN	la	frío
CATIÚSCAS	goma	auga
ESCARPÍNS	neopreno	auga
ALETAS	goma	auga
RAQUETAS	metal, plástico ou madeira	neve
CRAMPÓN	metal	xeo

XEON	METAL	CRAMPÓN
NEVE	METAL/PLÁSTICO	RAQUETAS
AUGA	GOMA	ALETAS
AUGA	NEOPRENO	ESCARPÍNS
AUGA	GOMA	CATIÚSCAS
FRÍO	LA	CARPÍN
HUMIDADE	MADEIRA	ZOCAS
UTILIDADE	MATERIAL	CALZADO

11.- Completa con información sobre a cidade. Despois realiza un debuxo.

12.- Verdadeiro ou falso?

Os ingleses dedicábanse á construción naval.

V

Os nenos ían á escola pública.

F

Os desfiles castrenses eran aparatosos.

V

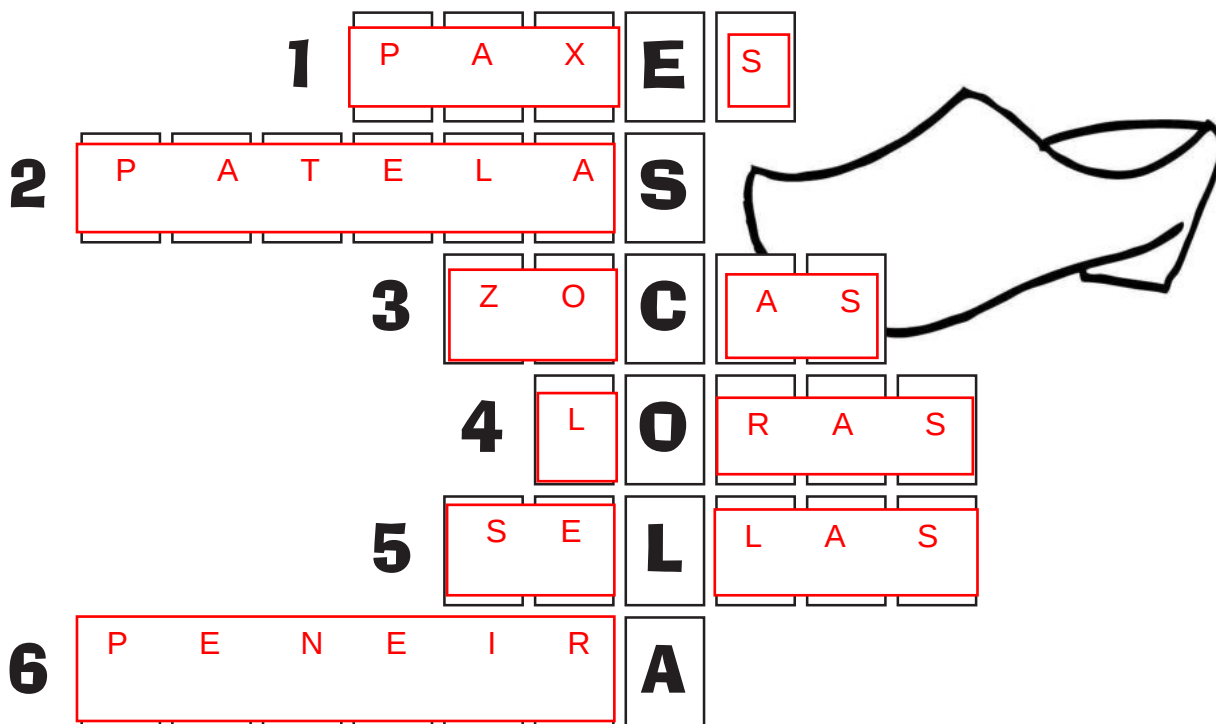
As mulleres utilizaban garrafas para recoller a auga das fontes.

F

Os habitantes da cidade entendían palabras como: *hello*, *goodbye*, *thank you*, *good morning* etc.

V

13.- Resolve o encrucillado co nome dos obxectos que mercaban os labregos na feira da Praza Vella.

HORIZONTALS

- 1.- Cestos de vimbio ou varas con dúas asas ou un aro.
- 2.- Cestas ou caixas de bordo baixo, que utilizan as peixeiras para transportar e expoñer o peixe.
- 3.- En plural. Calzado rústico dunha soa peza, enteiramente de madeira, que leva tacos ou chatolas para evitar a humidade e se calza sobre os pés protexidos por carpíns, zapatillas etc.
- 4.- Aros dobrados que van no centro do xugo e que serven para suxeitar este ao temón do arado ou á cabezalla do carro, por medio da chavella.
- 5.- Recipientes formados por táboas de madeira unidas e fixadas por arcos de metal, máis anchos no fondo ca na cima, que se empregan sobre todo para carrexar e conter auga.
- 6.- Caixa de madeira, con fondo de rede de metal de malla, que se emprega para separar as partículas de distinto grosor como a faríña, a area etc.

1.-PAXES 2.-PATELAS 3.-ZOCAS 4.-LORAS 5.-SELLAS 6.-PENÉIRA

14.- *A todo filispín* é unha expresión típica de Ferrol, tomada do inglés «*full speed*». Saberías relacionar estas expresións co seu significado? Pinta da mesma cor o dito co seu significado.

En San Xoán ás nove con día dan.

1

SEN PASARSE

2

Ir a fume de carozo.

3

NON VOU FACER O MESMO

4

Desta auga non beberei.

4

COMER O QUE HAXA

5

Nin tanto, nin tan pouco.

2

AGUANTAR CO QUE TOCA

6

A falta de pan, boas son tortas.

5

OS DÍAS SON LONGOS

1

A mal tempo, boa cara.

6

A TODA VELOCIDADE

3

